

پیامدهای عادی انگاری طلاق و راهکارهای پیشگیری از وقوع آن

ناهید فولادی دورهانی^۱، ابراهیم عزیزی^۲،

(تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۱/۲۰ - تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۲/۲۰)

چکیده:

هدف از این پژوهش؛ بررسی علل و ریشه های طلاق، آسیب های اجتماعی حاصل از طلاق و راهکارهایی جهت پیشگیری از بروز آن می باشد. مقاله حاضر با روش توصیفی - تحلیلی انجام یافته که به شیوه ی کتابخانه ایی و با استفاده از منابع الکترونیکی صورت گرفته است. با مرور زمان و حاکم شدن شرایط و تغییرات اوضاع و احوال جامعه؛ شاهد عادی انگاری امر طلاق، واقعه ی که تا چندین سال پیش به اکراه از آن صحبت می شد. اما امروزه چنان مرسوم شده است که جامعه و مردم به آن به دید یک واقعه ی عادی می نگرند، غافل از آنکه این پدیده به یک آسیب اجتماعی تبدیل شده است که پیامد آن بر زندگی فردی و اجتماعی تأثیر نامطلوبی را بر جای گذاشته است همراه با تحولات جوامع و تبدیل آن از سنتی به صنعتی، تغییر سبک زندگی، گسترش شهرنشینی، پیروی از ارزش های نوین و با بالارفتن سطح تحصیلات و... سبب شده است که پایه های زندگی مشترک دچار تزلزل شود.

واژگان کلیدی: آسیب شناسی، علل طلاق، آثار طلاق، پیشگیری از وقوع

۱ ناهید فولادی دورهانی، دانشجوی کارشناسی ارشد حقوق خانواده، دانشگاه ارومیه، رایانامه نویسنده مسئول:

Nahid.fooladi1219@gmail.com

۲ استادیار دانشگاه ارومیه، e.azizi@urmia.ac.ir

مقدمه:

یکی از آسیب های اجتماعی که در چند دهه ی اخیر در اکثر کشورها رشد روز افزونی داشته است و از مهم ترین پدیده های حیات انسانی به شمار می رود طلاق است. این پدیده که دارای ابعاد است زندگی فردی و اجتماعی را تحت تأثیر پیامدهای خود قرار داده است. از جمله ی این ابعاد، بعد روحی و روانی می باشد. نه تنها روح و روان خانواده که شامل زن، مرد و فرزندان می باشد را تحت تأثیر گذاشته بلکه دامنه ی تبعاتش نسبت به بستگان، نزدیکان، دوستان و... گسترده شده است. بعد دیگر، بعد اقتصادی می باشد، خانواده تا قبل از طلاق یک واحد محسوب می شد که تکلیف اقتصادی مشخص بود اما با بروز طلاق این واحد اقتصادی دچار تزلزل شده است. ابعاد فرهنگی و اجتماعی هم بی نصیب نماندند که در ادامه به تفصیل سخن خواهد رفت. پس با این مقدمه ی کوتاه نتیجه می گیریم که طلاق هم از دیدگاه فردی و هم اجتماعی قابل اعتناست و به عنوان یک مسأله ی اجتماعی که در برگیرنده ی انحلال قانونی ازدواج و جداشدن زن و مرد از یکدیگر می باشد و به لحاظ تأثیراتی که در جمعیت و ساختار خانواده دارد؛ بسیار مورد توجه می باشد. هدف از این پژوهش، تحقیق و تفحص در علل و ریشه های طلاق، یافتن راه حل ها برای پیشگیری از وقوع طلاق و آسیب های اجتماعی آن، که نیازمند شناخت دقیق، عمیق و گسترده می باشد، چنانچه این مهم حاصل شود، سبب ارتقای فرهنگ جامعه و تدوین برنامه های اجتماعی مناسب در جهت ایجاد خانواده ای سالم و جلوگیری از بروز چنین پدیده ای و آثار زیان بار آن می شود. لذا با پاسخگویی به سؤالات ذیل تا حدودی به اهداف این پژوهش نزدیک می شویم:

- ۱- چه عواملی در بروز پدیده ی طلاق تأثیر دارد؟
- ۲- آیا به طلاق به عنوان یک آسیب اجتماعی نگریسته می شود؟
- ۳- چه راهکارهایی برای پیشگیری از وقوع طلاق می توان پیشنهاد داد؟
- ۴- نكوهش در طلاق امری مطلق است یا نسبی؟

کلیات مفاهیم:

طلاق:

طلاق در لغت به معنای گشودن گره و رها کردن است. در اصطلاح فقهی: طلاق عبارتست از زائل کردن قید ازدواج با لفظ مخصوص (صفایی، ۱۳۷۳، ص ۲۵۹)

در تعریف حقوقی: طلاق عبارت است از انحلال نکاح دائم با شرایط و تشریفات خاص از جانب مرد یا نماینده ی قانونی او که به حکم قانون یا بدون آن واقع می شود. طلاق ویژه ی نکاح دائم است و انحلال نکاح منقطع از طریق بذل یا انقضاء مدت صورت می گیرد. ماده ۱۱۳۹ قانون مدنی (همان ۲۵۹-۲۶۰)

در جریان زندگی یک زوج گاه شرایطی پیش می آید که طلاق، این «مکروه ترین حلال خداوند» اجتناب ناپذیر می گردد که لازم است به مقابله با آن پرداخت و در جهت به حداقل رساندن آسیب ها و عوارض ناشی از آن تلاش کرد. (قدیری، ۱۳۸۲، ص ۱)
آسیب:

آسیب به مفهوم گذر از خط اعتدال است، به طوری که نقاط قطبی این خط یا محور، ناظر به آسیب ها و نقطه میانی ناظر به حالت مطلوب یا وضعیت سلامت است (باقری، ۱۳۸۰) به عبارت دیگر در هر محور، دو نقطه لغزش وجود دارد و یک مسیر که در میانه قرار می گیرد (سارویی، ۱۳۸۷، ۶۱). آسیب عاملی است که سبب اختلال، ناهنجاری و آفت در پدیده ها می شود.

آسیب شناسی: از جمله اصطلاحات زیست شناسی و پزشکی است که در جامعه شناسی به کار گرفته شده است و در بحث انحرافات اجتماعی و کجروی ها به مطالعه بی سازمانی ها، آسیب های اجتماعی مانند فقر، بیکاری، تبهکاری، جنگ و... همراه با علل، عوامل و شیوه های درمان آنان و همچنین شرایط بیمار گونه و نابهنجار اجتماعی می پردازد. (فرهیمینی فراهانی، ۱۳۷۹)
مبانی نظریه:

آیه ی ۲۲۹ سوره ی بقره:
الطَّلَاقُ مَرَّتَانِ فِإِمْسَاكٌ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحٌ بِإِحْسَانٍ وَلَا يَجِلُّ لَكُمْ أَنْ تَأْخُذُوا مِمَّا آتَيْتُمُوهُنَّ شَيْئًا إِلَّا أَنْ يَخَافَا أَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا فِيمَا افْتَدَتْ بِهِ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَعْتَدُوهَا وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ
طلاق، اطلاق است که رجوع و بازگشت دارد، دو مرتبه است و در هر مرتبه باید به طور شایسته همسر خود را نگاهداری کند (وآشتی نماید) یا با نیکی او را رها سازد (و از او جدا شود) و برای شما حلال نیست که چیزی از آنچه به آن ها دیده اید، پس بگیرد.
و آیه ۳۳۰ سوره ی بقره:

اگر بعد از دو طلاق رجوع و بار دیگر او را طلاق داد، از آن به بعد، زن بر او حلال نخواهد بود، مگر اینکه همسر دیگری انتخاب کند و با او زناشویی نماید. در این صورت اگر همسر دوم او را طلاق گفت، گناهی ندارد که باز گشت کند و با همسر اول دوباره ازدواج نماید.

روایات:

در روایات معصومین علیهم السلام به همان اندازه که از ازدواج تمجید و بدان سفارش شده است، از طلاق نکوهش و نهی شده است و رسول خدا (ص) فرموده است: «ما من شیء أبغضُ إلی الله عزَّو جلَّ من بیتٍ یخربُ فی السلام بالفرقة».

چیزی نزد خداوند بزرگ نکوهیده تر از این نیست که خانه ایی در اسلام به سبب جدایی (طلاق) ویران گردد. (وسائل الشیعه، ج ۲۲، ص ۷)
امام صادق (ع) می فرماید:

«ما من شیءٍ ممَّا أحلَّهُ اللهُ عزَّو جلَّ أبغضُ إلیه من الطَّلَاقِ وَإِنَّ اللَّهَ یُبغِضُ الْمُطَّلَاقَ الذَّوَاقَ».

ناپسندترین حلال نزد خداوند متعال، طلاق است. پروردگار، بر کسی که بی دلیل و به سرعت و تنها برای تغییر ذائقه زنش را طلاق می دهد خشمگین خواهد شد.

بدین سبب است که در اسلام تدابیری اندیشیده شده و تمهیداتی در نظر گرفته شد تا این «بدترین حلال» به وقوع نیبوند و آواز جدایی، احساسات و عواطف و آرزوهای اعضای خانواده به ویژه فرزندان را قربانی بی رحمی خود نسازد و کینه و نفرت جای خود را به عشق و محبت ندهد. امساک به معروف، عدم زیان و ضرر و تضییق و سختگیری نسبت به زنان، تبادل نظر درباره سرنوشت کودکان، از جمله تمهیداتی است که بخشی از سوره ی طلاق به خود اختصاص داده که اگر اجرایی شود باعث هموارسازی را بازگشت بسیاری از زنان و مردان به زندگی اولیه خود می شوند.

طلاق یک اتفاق منحصر به فرد نیست بلکه یک فرآیندی است که دارای ابعاد مختلفی است و دامنه ی تأثیرات آن بسیار زیاد است. طلاق چه درست و چه نادرست پیامدهایی با وقوع طلاق و دو نیمه شدن خانواده در اغلب موارد اثرات روحی، روانی و اقتصادی دراز مدتی را بر جمیع اعضای خانواده که اغلب زنان و فرزندان قربانی این واقعه می شوند و حق اطرافیان بر جای خواهد داشت.

آثار طلاق بر زوجین :

طلاق قانونی :

پایان رسمی ازدواج در دادگاه و اعلام شرایط اجازه مجدد.

طلاق عاطفی :

دریغ کردن عواطف زن و شوهر از یکدیگر، پایان یافتن اعتماد و جذابیت نسبت به همدیگر و به خاطر پیامدهای عاطفی و مالی و اجتماعی و فرهنگی طلاق است که به خاطر فرزندان ترجیح می دهند، ادامه دهند.

طلاق اقتصادی: تقسیم اموال و دارایی و تصفیه امور اقتصادی بین زوجین، علی رغم اینکه مهریه به عنوان یک پشتوانه مالی برای زن محسوب می شود. اما گاهاً شرایطی برای زن در طول زندگی مشترک پیش می آید که فقط راه رهایی از آن با بخشیدن مهریه تا در عوض آن مرد که حق طلاق را دارد، او را مطلقه سازد. فرض شود زنی که از خانواده ی پدری خود جدا شده است و اکنون هم از همسر خود بدون اینکه از لحاظ مالی مستقل باشد؛ جدا شده است برای گذران زندگی شخصی خود با چه مشکلات عدیده ای رو به رو می شود. و چه بسا اگر زن دارای فرزند باشد و به خاطر شرایط مرد مجبور شود فرزندان را هم به حضانت قبول کند، مشکلات چند برابر شده و در تأمین مایحتاج زندگی با چه مشکلاتی مواجه می شود.

طلاق توافقی والدین:

تصمیماتی که درباره ی حضانت فرزندان و نحوه ی دیدار و مسئولیت های هرکدام در قبال این امور گرفته می شود.

طلاق اجتماعی:

واکنش دوستان، آشنایان و اجتماع به وقوع طلاق و تغییرات حاصله در رفتار آن ها، زندگی شخصی پر از فراز و فرود هاست که در مقابل دیگران همیشه سعی بر نشان دادن فرازهاست، به این خاطر است که وقتی صحبت از طلاق و جدایی و مشکلات می شود، با این سوال روبه رو می شویم که این خانواده عاری از مشکلات بودند. در صورتی که از اتفاقات درون خانواده کسی جز اعضای آن خانواده اطلاع ندارند. به همین دلیل است که واکنش ها نسبت به این موضوع بعضاً با قضاوت های نابجا رو به رو می شود.

طلاق روانی:

وقتی خانواده ای از هم پاشیده می شود و احساس همدلی از بین می رود و افراد خود را تنها می بینند. در واقع مفهوم خود تغییر پیدا کرده است و طرفین باید به این درک برسند که دیگر نمی توانند یک پیوند را تشکیل دهند. و این ضربه ای بزرگ به روح و روان هر یک از آن هاست.

آثار طلاق بر فرزندان:

- ۱- از لحاظ فرهنگی و روانی دچار مشکلات می شوند.
- ۲- به خطر افتادن سلامت جسمی و عاطفی
- ۳- سرکش و لجبازی های بی مورد
- ۴- ترک مدرسه و تحصیلات
- ۵- انواع بزه های مختلف و رو آوردن به مواد مخدر

۶-خشمگین شدن، گوشه گیری، ترس

عوامل مؤثر در بروز پدیده ی طلاق:

الف)عوامل زیستی

ب)روانی - اخلاقی

ج)عوامل اجتماعی

الف)عوامل زیستی عبارتند از :

تفاوت سنی، بی توجهی به نیاز های جنسی، عقیم بودن مرد و نازا بودن زن، ارضاء نشدن نیازها و واکنش منفی نشان دادن

ب)عوامل روانی - اخلاقی عبارتند از :

سست شدن پایه های ایمان، سقوط مبانی و اصول اخلاقی، بدبینی، سلب اعتماد، شک و تردید نسبت به یکدیگر، سختگیری و لجاجت زوجین نسبت به یکدیگر، دروغ گفتن به یکدیگر، تعصب و غیرتی شدن بی جا، خساست ب خرج دادن، فساد اخلاقی، ناسازگاری و عدم سازش، عدم تفاهم و توافق اخلاقی و رفتاری، عدم علاقه، از بین رفتن صمیمیت، بیماری روانی و مشکلات، روابط نامطلوب، انکار حقایق و وقایع

ج)عوامل اجتماعی عبارتند از :

تضاد طبقاتی و تفاوت در زندگی، مداخلات بی مورد دیگران در زندگی شخصی زوجین، ازدواج های اجباری، عدم تطابق سنت ها، عدم رضایت والدین از ازدواج فرزندان، اعتیاد به مواد مخدر و مشروبات الکلی، مهریه های سنگین، ازدواج های مدرن (اینترنتی، وکالتی، چت، با هم بودن)، عدم شناخت متقابل، تفاوت های فرهنگی، بیکاری

راهکارهای پیشگیری از وقوع طلاق را به دو دسته تقسیم بندی می کنیم:

الف)راه های پیشگیری قبل از ازدواج :

ب)راه های پیشگیری در حین و بعد از ازدواج :

راه های پیشگیری قبل از ازدواج به چندین روز یا چندین ماه قبل از ازدواج محدود نمی شود. بلکه این امر به صورت مداوم و مستمر در طول زندگی اشخاص بایستی لحاظ شود تا افراد با یک آمادگی کامل قدم در مسیر ازدواج بردارند و با استفاده از این آموخته ها ازدواجی موفق داشته باشند. در این خصوص راهکارهایی ارائه شده است که امید است مفید و مؤثر واقع شود:

۱- ابتدا افراد بایستی خود را بشناسند. چرا که هرچه شناخت بیشتری از خود داشته باشند در انتخاب فرد به عنوان شریک زندگی موفق تر عمل می کنند. در واقع بایستی این فرهنگ در جامعه جا بیوفند که افراد با شناسایی دقیق از خود و سطح انتظاراتی که دارند، در انتخاب افراد به عنوان کسی که می تواند پاسخگوی این انتظارات باشد موفق تر عمل کند.

۲- برگزاری کلاس هایی برای افراد که موردی را برای ازدواج انتخاب نکرده اند و در آن اصل مهم مربوط به خود شناسی و سازگاری با دیگران و احترام به تفاوت های فردی، به رسمیت شناختن هویت مستقل افراد؛ با دید منطقی به انتظارات در زندگی نگاه کردن، آموزش دادن برای داشتن شرایط مساعد جهت تشکیل زندگی مشترک

۴- تدوین و تصویب قوانین قوانین جامع و کامل و اصلاح گر که متناسب با وضعیت اجتماعی و فرهنگی کنونی ازدواج، خانواده و جامعه و ایجاد ضمانت اجراهای در خصوص انجام این امر مهم، چراکه وضع قانون بدون ضمانت اجرا فقط ارائه راهکار در گفتار می باشد نه اعمال آن ها.

۵- آموزش از طریق نهادهای فرهنگی و آموزشی جهت کسب مهارت های زندگی، استفاده از رسانه ها در جهت فرهنگ سازی عمومی در خصوص شناخت خانواده سالم در جامعه

۵- هدفمند کردن رشته های تحصیلی در دانشگاهها و مدارس و نقش غیر قابل انکارشان در زمینه ی تربیت و نقش پذیری افراد، مدرسه کانون توجه افراد می باشد. افرادی که در آینده قصد تشکیل خانواده و پذیرش نقش همسر، مادر و پدر را دارند. لذا بایستی در مدارس، تدریس به نحوی باشد که هدف صرف یادگیری در آن حوزه ی رشته ی تحصیلی نباشد، بلکه زمینه ای فراهم شود تا دانش آموزان در این محیط به شناخت عمیق تر از خود و به تبع شناخت دیگران دست یابند.

۶- رعایت اصول همسر گزینی: توجه کردن به معیارهای مدنظر در انتخاب همسر، در واقع یک ازدواج عاقلانه کانون هدف باشد.

۷- آگاهی از اهمیت و شرایط ازدواج، ازدواج یک واقعه ی مهم در طول حیات بشری است. لذا بایستی با دقت نظر و توجه بیشتری به این امر مهم نگریسته شود.

۸- داشتن شغل مناسب که دارای اهمیت بسیاری است. اگرچه امروزه هم زنان و هم مردان برای گذران زندگی مشغول به کار هستند، ولی همچنان که واقف هستیم مسئولیت مردان در امر فراهم کردن شرایط مناسب زندگی امر خطیر و مسئولیتی سنگین است. لذا بهتر است داشتن شغل قبل از اقدام به ازدواج باشد تا از تبعات ناهنجار ناشی از بیکاری جلوگیری شود.

ب) راه های پیشگیری حین و بعد از ازدواج:

- ۱- پاسخگویی به نیازهای عاطفی و جنسی زن و مرد
- ۲- سلامت جنسی و کار کرد مناسب آن در چارچوب خانواده بر اساس شرع، قانون و عرف است ارضای نیازهای جنسی در تداوم و استحکام زندگی نقش اساسی دارد و به تجربه ثابت شده است.
- ۳- احترام متقابل اعضای خانواده نسبت به یکدیگر موضوع مهم دیگری است که در تحکیم بنیان خانواده مؤثر است.
- ۴- چشم پوشی از لغزش و مسائل کم اهمیت و قابل گذشت دیگری و خود را به غفلت زدن در برابر آن ها از عوامل مهم آرامش روانی و آسایش زندگی است.
- ۵- رضایت مندی به قضای الهی در بن بست ها و فراز و نشیب ها
- ۶- ایجاد فضایی که امنیت روانی حاکم شود: «داشتن یک رابطه ی عمیق نیاز به دلگرمی دارد که زوجین به یکدیگر انتقال می دهند، چنانچه این امنیت ایجاد شود. بنیادهای روابط عمیق، مانند رابطه ی پدر و مادر را زنده نگه می دارد. زوج هایی که به یکدیگر دلگرمی و آرامش می دهند. در واقع یکی از اساسی ترین اصول روابط عمیق و صمیمی را رعایت می کنند.
- ۷- ارتباط برقرار کردن راحت و صمیمانه؛ روابط زناشویی به ابعاد مختلفی تقسیم بندی می شوند. یعنی بایستی انواع رابطه ها را به همسران تجربه کنید. گاهی در موقعیت دوست، گاهی کاملاً جدی و در بعضی مواقع محلی برای ایجاد آرامش و دلگرمی باشید. در موقعیت هایی بر ضعف، مشکلات و سختی ها تمرکز کنید، در بعضی مواقع مانند یک همکار او را راهنمایی کنید. اما در بعضی مواقع با به تعویق انداختن گفت و گو زمینه را برای محیط آرام و امن فراهم کرده اید.
- ۸- کنار آمدن با اختلافات، اداره کردن اختلافات به نحوی که اثر بخش باشد، یاد گرفتن مهارتهای حل مسأله به این امر کمک شایانی می کند.
- ۹- در بیان و پذیرش نواقص خود جرأت به خرج دادن؛ در بیاتن و پذیرش اشتباهات خود احساس تحقیر نکنید؛ چرا که با یک معذرت خواهی و پذیرش اشتباهات از وقوع جنجال ها و مشکلات بعدی جلوگیری می شود. وقتی به خاطر اشتباهات، شجاعانه معذرت خواهی کنید، تسلط و قدرت طلبی های بیمار گونه و دیوار کمال طلبی های کاذب فرو می ریزد، و این امر راه را برای صمیمیتی بیش از پیش آماده می کند.

۱۰- از یکدیگر حمایت کردن؛ با وجود اختلافات بسیاری که زن و شوهر در دیدگاه‌ها و نقطه نظر‌ها دارند، اما با انتقال احساس تکیه‌گاه بدون پذیرش بدون قید و شرط، احساس حمایت شدن باعث جلوگیری از بروز بسیاری از مشکلات و اختلافات می‌شود.

۱۱- برنامه داشتن برای خوشحال کردن همدیگر، با گذشت زمان و شناخت از یکدیگر به این امر کمک شایانی می‌کند.

۱۲- به تفاوت‌ها احترام گذاشتن و روی مشترکات تمرکز کردن

۱۳- به زندگی شخصی همسران لطمه وارد نساختن، نگهداشتن حد و حدود و چارچوب‌های زندگی طرفین

۱۴- در نظر گرفتن آرزوها و علایق مشترک و پیدا کردن راهی برای نزدیک شدن به همدیگر، صحبت کردن و خوش بودن

۱۵- داوری صلح جویانه، چنانچه اختلافی بین زوجین رخ داد؛ سعی شود با داوری درست و منطقی این اختلافات به صلح خاتمه پیدا کند.

۱۶- تعدیل کردن توقعات و انتظارات، در زندگی مشترک باید شرایط سنجیده شود و سطح توقعات و انتظارات با این شرایط تعدیل شود.

آیا نکوهش در طلاق امری مطلق است یا نسبی؟

در پاسخ به این سؤال باید گفت: مسلماً امری مطلق نیست چرا که در دین اسلام که کاملترین دین می‌باشد و به تشکیل خانواده و استحکام بنیان آن توجه و توصیه‌ی بسیار کرده است. در مقابل آن به طلاق به عنوان مکروه‌ترین حلال‌ها اشاره داشته است. گاهی در زندگی مشترک اتفاقاتی می‌افتد که به طور قطع ادامه‌ی زندگی مشترک ناممکن است و باعث عسر و حرج و به مضیقه افتادن زوجین می‌شود، که این امر نه تنها با تحمل کردن با این شرایط توصیه نمی‌شود؛ بلکه برای ایجاد فضای آرام و امن و رهایی از تنش‌ها جدایی بهترین گزینه می‌باشد. چراکه ادامه دادن با این شرایط نه تنها باعث استحکام بنیان خانواده نمی‌شود بلکه تبدیل به میدان جنگی می‌شود که هر لحظه امکان درگیری و آسیب رساندن روحی و جسمی به زوجین و فرزندان می‌شود و چه بسا تبعات منفی این نوع از زندگی به مراتب از زندگی بعد از جدایی بیشتر باشد. لذا همیشه نباید به طلاق به عنوان یک پدیده‌ی کاملاً منفور نگریسته شود و طلاق را پایان زندگی معنا کرد، بلکه ممکن است راه گشایی برای رسیدن به آرامش خاطر باشد.

نتیجه گیری:

شناخت عوامل مؤثر در بروز طلاق به عنوان یک بیماری مزمن اجتماعی زمانی تأثیر خود را نشان می دهد که قبل از ازدواج صورت گیرد. در واقع این عوامل از ابتدا در هیچ ازدواجی مورد توجه قرار نمی گیرد و متأسفانه زمانی هم که زنگ خطر طلاق شنیده می شود، به جای درمان این پدیده ی نه چندان خوشایند، به دنبال راهی برای جدایی و رها شدن از آن بر می آیند و طلاق را تنها راه درمان اختلافات و نابسامانی های بوجود آمده می دانند. در این راستا پژوهش های بسیاری صورت گرفته است که اکثر آن ها به علل و عوامل مشترکی در بروز طلاق اشاره داشته است و هدف را پیشگیری از وقوع چنین امری قلمداد کرده اند، و نقطه مشترک همه این پژوهش ها روند ضعیف در بکارگیری راهکارها و یا استفاده نا بهنگام از آن ها می باشد.

لذا توجه به دو اقدام مؤثر برای جلوگیری از بروز طلاق ضرورت دارد که عبارتند از:

- ۱- قبل از ازدواج بایستی اقداماتی صورت گیرد از جمله: اصل مهم هم کفو بودن، در نظر گرفتن سن، پرهیز از ازدواج های اجباری، برگزاری کلاس های آموزشی جهت آشنایی با مهارت های زندگی، تحقیقات کامل جهت شناخت از خانواده ی همسر، فراهم کردن زمینه ی آگاه سازی زوجین از تکالیف و وظایف خود در قبال یکدیگر.
- ۲- اقداماتی که بایستی بعد از ازدواج صورت می گیرد از جمله: آشنا کردن زوجین با تکالیف خود و قوانین و اصول رفتارهای جنسی، تدوین برنامه هایی در جهت آموزش در زمینه های مهارت ارتباطی و یادگیری شیوه های حل مسأله.

منابع:

- ۱- قرآن کریم
- ۲- بریجانیان، ماری، ۱۳۸۶، فرهنگ اصطلاحات فلسفه و علوم اجتماعی، ویرایش بها الدین خرمشاهی، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
- ۳- بخشی، افسر، ۱۳۸۵، طلاق و پیامد های شوم آن در سرنوشت فرزندان، اندیشه
- ۴- بری، محمد صادق، ۱۳۸۹، آمار طلاق به یک مورد از هر ۳ ازدواج افزایش یافت، روزنامه کیهان، شماره ۱۹۶۷۹
- ۵- پورخان، اعظم، ۱۳۹۰، مطالعه تطبیقی - مقایسه ای طلاق زوجین مراجعه کننده به مراکز مداخله در خانواده در شهر کرمان، مجموعه مقالات دومین همایش ملی آسیب های اجتماعی ایران «دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران، انجمن جامعه شناسی ایران
- ۶- تقی زاده، اسماعیل، ۱۳۵۹، علل و عوامل مؤثر بر طلاق، پایان نامه کارشناسی ارشد علوم اجتماعی، تهران، دانشگاه تهران، دانشکده علوم اجتماعی
- ۷- جوادی، علی محمد، جوادی، مریم، ۱۳۹۰، «گرایش به طلاق و عوامل مؤثر بر آن در بین مراجعه کنندگان به دادگاه های خانواده در شهرستان ایوان غرب و گیلان غرب»، مجموعه مقالات دومین همایش ملی آسیب های اجتماعی ایران دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران، انجمن جامعه شناسی ایران
- ۸- حانی، طیبه، عجم، محمود، ۱۳۸۱، «بررسی علل طلاق در شهر گناباد سال «فصلنامه افق دانش، دانشکده علوم پزشکی و خدمات درمانی گناباد ۹۶ - ۱۰۰
- ۹- حرعاملی، محمد بن حسن، ۱۴۱۳ ه. ق، «وسائل الشیعه»، تحقیق عبدالرحیم ربانی شیرازی، جلد ۱۴، تهران، مکتب الاسلامیه
- ۱۰- حسینی شاهرودی، حسن، ۱۳۸۰، بررسی جامعه شناختی پدیده طلاق، ماهنامه معرفت، شماره ۴۵
- ۱۱- دهاقانی، ابوالقاسم، نظری، علی محمد، ۱۳۹۰، تحلیل جامعه شناختی عوامل مؤثر بر گرایش زوجین به طلاق در استان اصفهان، فصلنامه مطالعات امنیت اجتماعی.
- ۱۲- رحیمی، حسین، ۱۳۷۹، بررسی عوامل طلاق در استان خراسان، فصلنامه جمعیت، سال هشتم، شماره ۲۳-۲۴
- ۱۳- زرگر، فاطمه، نشاط دوست، حمید طاهر، ۱۳۸۶، بررسی عوامل مؤثر در بروز طلاق در شهرستان فلاورجان، فصلنامه خانواده پژوهی، سال سوم، شماره ۱۱
- ۱۴- رضایی، مریم، ۱۳۸۳، مبعوضیت طلاق در اسلام، فصلنامه رواق اندیشه، شماره ۳۰

- ۱۵- ستوده، هدایت الله، ۱۳۷۸، آسیب شناسی اجتماعی، نشر آوای نور
- ۱۶- شیرزاد، جلال، کاظمی فر، امیر محمد، ۱۳۸۳، مطالعات همه گیر شناسی زوجین در حال طلاق ارجاعی به اداره کل پزشکی قانونی استان همدان در سال ۷۹، فصلنامه پزشکی قانونی، شماره ۳۶
- ۱۷- کی نیا، مهدی، ۱۳۷۳، عوامل اجتماعی طلاق، قم، مطبوعات دینی
- ۱۸- گواهی، زهرا، ۱۳۷۳، بررسی حقوق زنان در مسئله طلاق، انتشارات سازمان تبلیغات اسلامی
- ۱۹- مشکینی، علی، ۱۳۶۶، ازدواج در اسلام، ترجمه احمد جنتی، قم، انتشارات الهادی
- ۲۰- محقق داماد، مصطفی، ۱۳۸۷، بررسی فقهی - حقوقی خانواده، نکاح و انحلال آن، مرکز نشر علوم اسلامی
- ۲۱- هنریان، مسعود، یونسی، جلال، ۱۳۹۰، بررسی علل طلاق در دادگاه خانواده تهران، فصلنامه مطالعات روانشناسی بالینی، سال اول، شماره سوم

Consequences of normalizing divorce and ways to prevent it

Nahid Fooladi Durhani, Ebrahim Azizi,

(Received on 01/20/1400 - Accepted on: 20/02/1400)

Abstract:

goal of this research ; Investigating the causes and roots of divorce, social harms resulting from divorce and strategies to prevent its occurrence. The present article has been done with a descriptive-analytical method, which has been done in a library manner and using electronic resources. With the passage of time and the prevailing conditions and changes in the society; Witness the normalization of divorce, an event that was reluctantly talked about until several years ago. But today it is so common that society and people look at it as a normal event, unaware that this phenomenon is to a detriment. It has become a society whose consequences on individual and social life have left an adverse effect along with the transformation of societies and its transformation from traditional to industrial, lifestyle change, urbanization, following new values and raising the level of education and. ... has caused the foundations of cohabitation to be shaken.

Keywords: pathology, causes of divorce, effects of divorce, prevention of occurrence